

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/223/2016
Identifikačné číslo spisu: 4015200357
Dátum vydania rozhodnutia: 22.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4015200357.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: F. Š., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom Š.K. Č.. XXX/XX, A., prechodne do 31.07.2019 V. XXXX/XX, B.-Z. F., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o vrátenie neprávom vyplateného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20.06.2016, č. k. 19Sd/63/2015-71, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 20. júna 2016, č. k. 19Sd/63/2015-71 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 20.06.2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 24.11.2014 a navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X z 24.11.2014 odporkyňa podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) rozhodla, že navrhovateľka je povinná vrátiť neprávom vyplatený sirotský dôchodok v sume 162,30 €.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že dňa 19.06.2014 bolo pobočke Sociálnej poisťovne doručené potvrdenie SPU Nitra o tom, že navrhovateľka ukončila štúdium dňa 30.05.2014, kedy vykonala štátnu skúšku II. stupňa. Uvedené potvrdenie bolo doručené ústrediu Sociálnej poisťovne dňa 25.06.2014. Na tom základe mal preukázané, že uvedeným dňom navrhovateľka prestala spĺňať podmienku nezaopatrenosti dieťaťa a nárok na sirotský dôchodok jej preto týmto dňom zanikol. Skonštatoval, že navrhovateľka si nespĺnila povinnosť oznámiť v lehote 8 dní zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dôchodok. Citoval ustanovenia § 236 ods. 1 písm. b/, § 9 ods. 1 písm. b/ a § 116 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia považoval rozhodnutie odporkyne z 24.11.2014 za vecne správne, a preto ho podľa § 250q ods. 3 OSP potvrdil.

Rozsudok napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že odporkyňa jej povinnosť vrátenia navyše vyplatenej sumy sirotského dôchodku predpísala podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., avšak krajský súd ničím neodôvodnil, prečo považuje rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom. Svoje rozhodnutie oprel výhradne o dôvod podľa § 236 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z., teda z dôvodu, o ktorý odporkyňa svoje rozhodnutie vôbec neoprela, čím neprípustne svojvoľne rozšíril a zmenil dôvody preskúmaného rozhodnutia.

Pokiaľ ide o § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., vo vzťahu k tomuto ustanoveniu zákona krajský súd svoje rozhodnutie neodôvodnil, neuviedol svoje skutkové a právne závery.

Krajský súd sa v odôvodnení rozsudku vôbec nevysporiadal so žiadnou relevantnou argumentáciou navrhovateľky hmnotnoprávnej i procesnoprávnej povahy, ktorú uviedla v opravnom prostriedku ako aj vo vyjadrení z 09.08.2015. Bola jej tak odňatá možnosť konať pred súdom.

Navrhovateľka namietla, že odporkyňa vydala rozhodnutie z 24.11.2014 napriek tomu, že v čase jeho vydania už bolo právoplatné skoršie rozhodnutie odporkyne z 13.05.2014 (odporkyňa neskôr uvádza dátum 07.06.2014) o zastavení výplaty dôchodku od 22.07.2014.

Ďalej namietla, že odporkyňa najskôr vydala rozhodnutie z 11.10.2014, ktoré sa jej nepodarilo doručiť navrhovateľke, potom vydala obsahovo totožné preskúmané rozhodnutie z 24.11.2014 a následne zrušila v poradí prvé rozhodnutie z 11.10.2014, nie rozhodnutie z 24.11.2014.

K skutkovým okolnostiam prípadu uviedla, že odporkyňa musela mať potvrdenie o ukončení štúdia fyzicky k dispozícii najneskôr 07.06.2014, keďže rozhodla o zastavení výplaty sirotského dôchodku rozhodnutím z 13.05.2014, resp. ako uvádza odporkyňa z 07.06.2014.

Navrhovateľka nakoniec namietla, že podľa potvrdenia o štúdiu, doručeného odporkyni dňa 19.02.2012, predpokladaný dátum ukončenia štúdia bol mesiac máj 2014. Odporkyňa preto mala dostatok informácií pre zastavenie výplaty sirotského dôchodku od 22.06.2014 aj bez toho, aby navrhovateľka mala povinnosť oznámiť ukončenie štúdia v lehote 8 dní.

Z uvedených dôvodov navrhovateľka žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne zrušil, alternatívne, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa stručne žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Predmetom preskúmania je rozhodnutie odporkyne o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú sumu na sirotskom dôchodku.

Pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v piatej časti OSP, sa použijú primerane ustanovenia

prvej, tretej a štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 246c ods. 1 OSP).

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Krajský súd v intenciách vyššie uvedených ustanovení OSP nepostupoval. Neuviedol, ktoré námietky navrhovateľky nepovažuje za relevantné a prečo. V odôvodnení rozsudku nevysvetlil, ktoré skutočnosti sám považuje za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil, a ako vec sám právne posúdil z hľadiska ustanovenia § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., teda na akom základe mal preukázané, že navrhovateľka prijímala sirotsky dôchodok, hoci vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej za obdobie od 22.06.2014 do 21.07.2014 vyplatila neprávom.

Odvolací súd vzhľadom na uvedené rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní krajský súd opätovne prejedná, preskúma postup odporkyne v správnom konaní a rozhodnutie odporkyne z 24.11.2014 z hľadiska požiadaviek ustanovenia § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. a námietok navrhovateľky, a nové rozhodnutie vo veci odôvodní v súlade s § 157 ods. 2 OSP. Súčasne znovu rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.